

Г. О. Мірошніченко, аспірант

ДВНЗ “Українська академія банківської справи НБУ”

ОСНОВИ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ

ПОНЯТЬ “РІВНОВАГА”, “СТІЙКІСТЬ”

І “СТАБІЛЬНІСТЬ” БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ

Особливого значення в сучасних умовах – виходу з всесвітньої економічної кризи, набуває забезпечення стабільності функціонування банківської системи України, зокрема відновлення рівноважного стану системи для успішного здійснення фінансово-господарської діяльності в країні.

З огляду на те, що дослідження поняття рівноваги економічної системи є центральним у структурі економічних знань і є важливою умовою розвитку національної економіки, існує проблема розуміння даного поняття. Так, у багатьох працях це поняття розглядається як синонім поняття стійкості або стабільності, оскільки більшість з визначень поняття “стійкість” містить у собі поняття “рівновага”.

Таким чином, доцільно дослідити основи взаємозв'язку між такими основними економічними поняттями, як рівновага, стійкість і стабільність банківської системи.

У загальному розумінні рівновага розглядається як стан спокою, в якому знаходиться яка-небудь система під впливом рівних, протилежно направлених сил або стан системи, при якому сума дії зовнішніх, внутрішніх і вихідних параметрів дорівнює нулю.

Таким чином, рівноважний стан системи – це такий стан, з якого система не вийде під впливом лише внутрішніх чинників. Якщо система не знаходиться в стані рівноваги, то вона здійснює нульові рухи під впливом внутрішніх факторів. При цьому можливий і зовнішній вплив на систему, але першочерговий вплив на зміну стану системи мають внутрішні фактори зміни. Під впливом зовнішнього впливу рівновага може бути порушена, і система перейде в інший стан. У цьому випадку динамічну систему характеризує

поведінка. Залежно від побудови системи, її властивостей і елементів поведінка може різнитися.

Принципову різницю викликають два варіанти розвитку подій після того, як на систему вплинули фактори зовнішнього середовища: повернення в початкове становище чи подальше віддалення від початкового стану. Дані можливості описує поняття “стійкість”. Таким чином, етимологічне тлумачення стійкості ґрунтується на стабільності стану, сталості якихось параметрів. Тобто у широкому розумінні стійкість означає спроможність певної системи виконати свої функції, незважаючи на вплив зовнішніх і внутрішніх факторів. Під стійкістю розуміють здатність системи повертатися в рівноважне становище у випадку, якщо воно було втрачене. У такому випадку рівновага називається стійкою. Поняття “стійкість” використовується також і стосовно руху системи як властивість системи незначно відходити від заданої траєкторії руху при помірному впливі чинників зовнішнього середовища, тобто динамічна стійкість. Стійкість розглядається зазвичай стосовно стану рівноваги системи, тобто здатність системи відновити втрачений під впливом зовнішніх факторів рівень рівноваги.

Поряд з вищенаведеними поняттями в літературі використовується поняття “стабільність”. Зважаючи на те, що в іноземній літературі використовується єдиний термін – stability – стійкість, стабільність, тому існування двох окремих термінів можна пояснити недосконалістю перекладу. Але дане поняття може бути використане як якісна, а не кількісна характеристика процесів, що відбуваються в системі, і означає поступовий, еволюційний шлях розвитку системи.

Отже, ототожнення рівноваги з поняттями стійкості і стабільності є неточним. Вважаємо за доцільне розглядати рівновагу як властивість стану системи, стійкість – властивість системи до відновлення рівноважного стану системи, а стабільність – як якісну характеристику процесів, що відбуваються в системі.